

PURIGADO

Purigado

Lilian Kars

Schrijver: Lilian Kars

Coverontwerp: Brave New Books

Editors: Linda Weller/Paul Janssen/Dennis van den Berg

ISBN: 9789464800852

© Lilian Kars 2020

Voor Idaro

Inhoud

	Prologo (<i>voorwoord</i>)	9
Deel 1	Proksime	11
	<i>Eniru</i>	13
	<i>Serco, Edzo en Kunfandi</i>	27
	<i>Malkovri</i>	41
Deel 2	Lumigado	55
	<i>Sango</i>	57
	<i>Avino</i>	73
	<i>Vidu</i>	88
	<i>Vero</i>	103
Deel 3	Malfermi	119
	<i>Cifro</i>	121
	<i>Savo</i>	132
Deel 4	Flua	147
	<i>Promesi</i>	149
	<i>Konato</i>	162
	<i>Genezo</i>	176
	Epilogo (<i>Epiloog</i>)	191
	Nutrado (<i>Voeding</i>)	195
	Leksikono (<i>Woordenlijst</i>)	197

PROLOGO

Ik zag haar pas goed toen ze wegliep. En waarschijnlijk zelfs op dat moment nog niet helemaal. Misschien kan ik dat wel nooit... Maar in elk geval zag ik alles van haar waartoe ik in staat was.

Het prettige van iemand zien die wegloopt, is dat je het gezicht niet ziet. En niet bezig bent met hoe je zelf overkomt. De ogen verhullen niets, vertellen niets. De mond spreekt geen onzinnige beleefdheden of Gewone Grapjes. Geen frons, geen lach, geen opgetrokken neus of wenkbrauwen.

Dus keek ik naar haar rug. Een rechte rug met een opgeheven hoofd boven ontspannen schouders.

Mijn ogen gleden langzaam naar beneden. Haar benen zetten stevige stappen, zelfverzekerd en volkomen in balans. Ze volgden moeiteloos de richting die zij eraan gaf, zonder angst.

Haar zo van mij weg te zien lopen ontroerde me. Ik hield meer van haar op dat moment dan ik ooit had gedaan, en minder dan ik voortaan zou doen.

Ze had het geflikt, en God, wat zijn er veel momenten geweest waarop ik daar aan getwijfeld heb. Ik wist dat ik niets anders kon doen dan het laten gebeuren, haar laten gebeuren.

Maar ik heb zo vaak gedacht dat ze het niet vol zou houden...

Deel 1

PROKSIME

*“Je kunt niet weten wat open is
zonder eerst gesloten te zijn.”*

Koncio

1 ENIRU

Je kunt de dood natuurlijk ook teveel vrijheid toedichten.

Wat had haar in godsnaam doen denken dat ze zonder lichaam wel zou kunnen, wat ze nu niet kon bereiken?

De heldere ogen van Eniru trokken langzaam over de vallei. Zoals gewoonlijk registreerde ze alleen. De huizen in haar dorp waren niet meer dan schaduwen op haar netvlies. Wolken dreven langzaam voorbij, hier en daar wat ruimte latend voor een vogel of een zonnestraal.

Zo op het oog een mooie dag.

Ze knipperde even, niet uit verwarring, absoluut niet. In al haar jaren hier was ze volkomen vertrouwd geraakt met het dubbele kijken.

Wat ze op dit moment werkelijk waarnam, zag ze vanbinnen.

Daar bogen de bomen niet langer voor haar, en de rivier riep of groette niet.

Daar was er geen dag die mooi was.

Daar lonkte de dood weer en vocht haar bestaan opnieuw voor haar leven.

Ach ja, de dood...

Of je hem nu zag als bevrijding, zoals zij, of als begrenzing, zoals de anderen, in beide gevallen was het een volkomen overschatting, dat begreep ze inmiddels wel.

Ze was geboren op de datum dat jaarlijks de gruwelijkheid ervan herdacht werd. En het einde van hen, die vermoord werden in de Grote Oorlog. Haar eerste momenten hier waren in een huis geweest waar één van die doden had geleefd, gelachen en gehoopt, tevergeefs. Zoals zovelen uit haar dorp, was hij weggevoerd en nooit meer teruggekeerd.

Elk jaar kwam haar familie op deze dag samen. Meer voor elkaar, dan voor haar, dat had ze al snel begrepen. Zij kreeg een cadeautje en een zoen. Dan keerden zij zich tot elkaar met stevige omhelzingen, handen om handen heen met betekenisvolle blikken. Bij de taart en koffie vertelden zij de verhalen over de man, de broer, het kind dat er niet meer was.

Er was steevast die ene tante of oom, die haar had vastgepakt en iets zei als: “Wat vreselijk voor je, kind, dat je nou juist op deze dag jarig bent...”

Maar Eniru had het nooit vreselijk gevonden.

Want waar ze ook was, en wat ze ook deed, de dood had gewoon altijd met haar meegelopen.

“We weten hier nog weinig van, maar dit ziet er niet goed uit”.

Twee mannen, met jassen die je moesten doen geloven dat zij het juist wel wisten, keken met gepaste ernst over Eniru heen naar haar moeder.

Ook al was ze nog maar een kind geweest, ze vond dit een vreemde opmerking.

Waarom was zij opeens een ‘dit’? En als je iets niet wist, hoe kon je dan wel weten dat het niet goed was? Waarom vroegen ze het niet gewoon aan haar? Zij had prachtige bloemen zien verschijnen op de plekken waar zij hun grote, koude handen hadden gelegd, dus zij wist het wel. ‘Dit’ zag er prima uit.

Maar er werd niet met haar gepraat. Alleen maar over haar.

De handen gingen verder. Eniru sloot haar ogen en keek verbaasd en verontwaardigd naar Koncio, maar die lachte alleen maar zijn glimlach.

Later die dag had ze voor het raam van haar kamertje gestaan. Wat was ze jong geweest, met ervaringen veel te groot voor haar leeftijd. Ze had gekeken naar een paar voetballende jongens. Schreeuwend, lachend, stoeiend, op het grasveld voor haar huis. Zij waren totaal onbewust van wat er in haar wereld speelde. Van haar rare bloed, waar de witte jassen niet veel van wisten. Van de koude, oordelende handen. Van de onheilspellende woorden, die haar toch heel even deden twijfelen aan de waarheid van de bloemen.

“Wanneer ik sterf, spelen zij gewoon door”, had Eniru opeens gedacht.

Het was zowel ontzuochterend als geruststellend geweest.

De wereld zou gewoon verder gaan zonder haar.

De wereld, haar wereld, bestond toen alleen nog maar uit het dorp Afero.

Een moe, verwaarloosd dorp. Het werd regelmatig geteisterd door schokken en bevingen, alsof de aarde de bewoners wakker wilde schudden. Maar niemand keek er meer van op, ook Eniru niet.

De eerste keer was ze naar de kamer van haar moeder gerend, maar deze had haar angst weggelachen. “Ach kind”, had ze met een wat spottend lachje gezegd, “daar moet je tegen kunnen! Als je eens wist wat ik allemaal al heb doorstaan... Grote meid zijn, hoor!”

Net als aan de bevingen zou Eniru ook aan deze woorden gewend raken.

Bevingen waren geen waarschuwing meer in Afero, bevingen werden doorstaan en genegeerd. Alleen waren de mensen wel de moed verloren om nog wat van het dorp te maken. Dus woonden zij in wankele huizen, met hobbelige straten en slechte verlichting in soms stikdonkere nachten.

Eniru woonde in een van de meest getroffen huizen. In de muren zaten grote scheuren en drie van de twaalf houten traptreden kon je beter overslaan. De raamluiken hingen scheef in hun scharnieren, maar werden toch nooit meer gesloten. En soms, als ze aan het eten was, viel er zomaar wat gruis van het plafond op haar bord. Wat ze gedachteloos opzij schoof. Als dat het ergste was...

Het huis had het zwaar. Veiligheid en rust waren al lang geleden vertrokken en binnen spiegelde de bevingen zich aan buiten.

Minstens net zo onvoorspelbaar voor Eniru werd er geschreeuwd, gegooid, gevloekt en geslagen. Niemand die het scheen te horen, de deur leek het enige stevige van haar huis.

De volgende dag werden wonden weggelachen, monden gesnoerd en tranen genegeerd.

Alles went. En Eniru probeerde zo goed als ze kon nergens een oorzaak van te zijn. Dus lachte, snoerde en negeerde ze mee.

Maar zodra het even kon, glipte ze naar buiten. Naar de rand van de vallei mocht ze toen nog niet, maar elk buiten was beter dan binnen.

Ze speelde in de hobbelige, nooit helemaal schone straten, alleen of samen met Koncio. Ze bleef zo ver mogelijk weg van de luidruchtige bevolking, en kwam daarom zelden op het pleintje dat, naast voetbalveld, diende als verzamelplaats voor teleurstelling, roddels en drank. Men vertelde elkaar daar met dubbele tong en grote gebaren hoe mooi het hier eens was. Hun dorp, die kerk, het plein, een schitterende plek, een trekpleister! Al het mooie lag in het verleden, wat de tongen alleen maar dikker maakte en de huizen later zou doen schudden.

Bezoekers kwamen er nu nooit meer.

Zodra ze even kon, liep ze naar de rivier, die vlak langs Afero liep. Alsof de schoonheid ervan het vervuilde, uitgebluste dorp niet wilde raken, maar het wel eraan wilde herinneren. Tevergeefs, want Eniru was de enige die er kwam.

“Wat moet je daar toch?” had haar moeder gevraagd. “Ga toch lekker eens gewoon met de andere kinderen spelen!”

Maar Eniru kon uren aan de oever zitten. Kijkend naar het soms woeste, soms wat mildere, maar altijd doorstromende water.

Ze liet het door haar vingers glijden, verschoof wat stenen, zodat de stroom net even anders liep.

En soms hoorde ze het water roepen: ‘Kom, kom maar.....weg van hier....’

Ze lachte dan, maar bedacht dat wanneer zij dat ooit zou willen, als zij het ooit zou durven, dit wel de enige mogelijkheid was.

De weg was immers al jaren onbegaanbaar.

Niemand anders leek de roep van de rivier te horen. Niemand wilde weg.

Eniru had zich vaak afgevraagd hoe het mogelijk was dat de mensen zich zo comfortabel konden voelen in hun bestaan. Alsof de vluchtigheid, de onwerkelijkheid ervan niet doordrong. En dat dus waarschijnlijk ook niet deed.

Soms verlangde zij daar ook naar. Wanneer ze naar haar handen keek, en de oneindige werelden eromheen zag. Of wanneer het water riep....

Niet zo horen, niet zo zien.

“Hoe zou dat zijn?”, had ze Koncio gevraagd.

“Zijn zij gelukkig?”, was zijn wedervraag.

Nee, dat leek haar niet.

“Maar ik ook niet!” Ze had het zachtjes geschreeuwd.

Koncio had haar aangekeken. Op dat moment had Eniru vurig gewenst dat anderen hem ook eens konden zien. Er zat zoveel liefde in die blik, dat ze zich zelfs even veilig voelde.

“Nog niet”, zijn stem klonk warm en de overtuiging in de woorden kalmeerde haar.

Voor dat moment.

Natuurlijk had ze kunnen weigeren. Zich nog kunnen bedenken zelfs.

Ze had nog nooit gehoord dat iemand zo'n uitweg geboden had gekregen als zij had gehad, maar had dan ook afgeleerd er over te praten.

Toen zij net geboren was in dit lichaam, nog geen dag oud, had zij het kunnen laten sterven. Het bloed dat door haar aderen had moeten stromen, vloeide langzaam weg uit de streng die haar kort daarvoor verbonden had met de vrouw, die zich haar moeder noemde.

En terwijl iedereen in paniek zich over het kleine, slappe lichaampje boog, had zij zich tot Koncio gewend. Hij had haar de keus gelaten, natuurlijk, dat deed hij altijd. Rustig wachtend tot zij zover was.

Oh, wat had ze getwijfeld. Ze had achter hem vogels horen zingen, bloemen geroken...en hier lag dat zware lichaam met dat donkere, taaie bloed...Dat niet iedereen rechtsomkeert maakte, ze had het onvoorstelbaar gevonden. Zozeer zelfs, dat ze bedacht dat er toch iets moest zijn dat dit bestaan, zo bestaan, hier bestaan, het allemaal waard maakte. Wat zou dat in godsnaam kunnen zijn? Ze was te nieuwsgierig geweest om het niet uit te proberen.

“Goed”, had ze gemompeld “vooruit dan maar”, en voelde direct weer die druk.

“Maar op één voorwaarde: je mag me daar nooit alleen laten!”

Koncio had zachtjes gelachen en geknikt.

Zij had het niet hoeven vragen, hij had het niet hoeven beloven. Het lag vast.

“En ik kan altijd weer terug, toch?”

Daarop had hij niet geantwoord. Ook niet gelachen.

Zo was zij begonnen in complete chaos in haar huis, in haar dorp en in haar hele wereld.

Dat had twee enorme voordelen gehad.

De eerste was, dat iedereen om haar heen te druk was met zichzelf te redden. Er was gewoon geen tijd om zich met haar bezig te houden.

De tweede, dat zij zoveel zag wat niet klopte, niet deugde, niet strookte met wat Koncio haar vaak liet zien, dat van enige opvoeding nauwelijks sprake kon zijn.

Ze hoefde zich niet te voegen, niemand hield zich aan de grenzen.

Ze hoefde nooit te buigen, in haar huis werd niet gebogen.

Ze hoefde niet te volgen, er werd immers niet voorgegaan.

Ze hoefde alleen maar te doen alsof.

En daar werd Eniru heel erg goed in.

Het “Papa is een lange reis maken overzee” werd door haar dan ook direct meegespeeld.